EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 20.12.2007
KOM(2007) 708 galutinis/2

CORRIGENDUM
Concerne l'annexe 4 en EN dans toutes les versions linguistiques

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Europos mikrokreditų plėtojimo iniciatyva augimui ir užimtumui remti

TURINYS

1. Kodėl šioje srityje reikalinga iniciatyva? ... 3
2. mikrokreditų pasiūlos ir paklausos atotrūkio Europoje atsiradimas ... 4
3. Siekis įgyvendinti Europos mikrokreditų iniciatyvą ... 5
3.1. 1 kryptis. Valstybių narių teisinės ir institucinės aplinkos gerinimas ... 6
3.2. 2 kryptis. Kiti veiksmai, susiję su palankesnių verslininkystei sąlygų kūrimu ... 8
3.3. 3 kryptis. Gerosios patirties sklaidos skatinimas ... 9
3.4. 4 kryptis. Papildomo finansinio kapitalo teikimas naujoms ir nebankinėms MFI ... 10
4. Informavimas ir įvertinimas ... 11
5. Išvada ... 11
6. Annexes ... 13
6.1. ANNEX 1: About micro-credit ... 13
6.2. ANNEX 2: The market pyramid ... 14
6.3. ANNEX 3: Review of Community initiatives on micro-credit ... 14
6.4. ANNEX 4 : Estimated demand for micro-credit in the EU ... 18
6.5. ANNEX 5: Supply of micro-credit in Europe ... 20
6.6. ANNEX 6: The segmentation of the micro-credit market ... 22
6.7. ANNEX 7: Providing mentoring and business support ... 24
6.8. ANNEX 8: Comments on financial institutions delivering micro-credit ... 26
6.9. ANNEX 9: A possible scheme for the Micro-fund ... 28
6.10. ANNEX 10: A multidimensional Evaluation Scoreboard ... 30

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Europos mikrokreditų plėtojimo iniciatyva augimui ir užimtumui remti

1. KODĖL ŠIOJE SRITYJE REIKALINGA INICIATYVA?

Nors mikrokreditai yra įvairių formų ir atlieka skirtingas funkcijas, Europos Sąjungos valstybėse narėse ir regionuose jie dažnai naudojami kaip priemonė savisamdai ir mikroįmonių kūrimui ir plėtojimui skatinti. Daugeliu atveju tai siejasi su perėjimo nuo nedarbo prie savisamdos skatinimu. Mikrokreditų vaidmuo gali būti svarbus įgyvendinant Lisabonos strategiją ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui ir skatinant socialinę įtrauktį atsižvelgiant į šiuo metu akcentuojamas lankstumo ir užimtumo garantijas[1] (*angl.* flexi-curity) (lankstumo ir socialinės apsaugos derinys)[2].

Nors daugelyje valstybių narių ir regionų veikia mikrokreditų sektorius ir Bendrijos lygiu imtasi keleto veiksmų šio sektoriaus augimui stiprinti, akivaizdu, jog galima imtis papildomų priemonių. 2006 m. komunikate dėl MVĮ finansavimo Komisija atkreipė dėmesį į vieną iš mikrokreditų plėtojimo kliūčių ir valstybes nares paragino:

„užtikrinti, kad nacionaliniais teisės aktais būtų sudarytos palankesnės galimybės gauti mažas paskolas (paskolos iki 25 000 eurų). Tokios paskolos yra svarbi priemonė skatinti verslo iniciatyvas (ypač moterų ir mažumų) pradedant savarankišką veiklą ar kuriant mikroįmones. Šia priemone sudaromos palankios sąlygos ne tik konkurencingumui ir verslumui, bet ir socialinei įtraukčiai[3]*.“*

Šiame komunikate siūlomi būdai, kaip būtų galima pašalinti šias ir kitas kliūtis arba sumažinti jų reikšmingumą. Konkrečiai siūloma:

Pirmiausia valstybės narės raginamos atitinkamai pritaikyti nacionalines institucines, teisines ir prekybos sistemas, būtinas siekiant palankesnių sąlygų mikrokreditams plėtoti. Komisija nori padėti valstybėms narėms pasirinkti tikslines sritis ir parengti geros reguliavimo praktikos aprašymą.

---

1 COM(2007)359 – „Siekiant bendrų lankstumo ir užimtumo garantijų principų“.

2 Todėl šis dokumentas nėra susijęs su „finansinės įtraukties“ arba „mikrofinansų“ klausimais. Šios platesnės sąvokos apima kitas finansines paslaugas, pvz., taupymą, mikrodraudimą arba pervedimus.

3 COM(2006)349 – 2006/06/29 – p. 7 – „Bendrijos Lisabonos programos įgyvendinimas: MVĮ augimo finansavimas – Europos pridėtinės vertės suteikimas“.

Be to, komunikate siūloma kurti naują priemonę, kuomet paskirti darbuotojai teiktų:

- techninę paramą ir bendrą paramą nebankinių mikrofinansinių institucijų stiprinimui ir vystymui valstybėse narėse ir regionuose;

- susijusią su šia iniciatyva informaciją ir medžiagą valstybėms narėms, regionams, bankams ir bendrai MFI. Tai būtų ir brošiūrų leidimas, konferencijų, seminarų ir vizitų mainų organizavimas ir kt.

- techninius žinynus, vadovus ir programinę įrangą, skirtą padėti MFI perimti gerąją patirtį naudojantis specializuotų centrų pagalba; rengtų MFI kūrimo ir valdymo gairių projektus ir kt.;

- padėtų rasti daugiau galimybių gauti finansavimą pasirinktoms „pavyzdinėms MFI“ užtikrinant finansinius išteklius (pradinį kapitalą) bei techninę paramą.

Finansinė parama šiai priemonei būtų teikiama iš Europos Komisijos administruojamų Struktūrinių fondų (Europos regioninės plėtros fondo – ERPF) dabartinio techninės pagalbos biudžeto lėšų. Atsižvelgiant į Europos investicijų fondo šioje srityje pareikštą interesą, jis galėtų vadovauti įgyvendinant šią priemonę (fondas taip pat yra atsakingas už JEREMIE iniciatyvą, skirtą gerinti MVĮ galimybes gauti finansavimą).

2. MIKROKREDITŲ PASIŪLOS IR PAKLAUSOS ATOTRŪKIO EUROPOJE ATSIRADIMAS

Apskritai mikrokreditai Europoje yra susiję su dviem grupėmis: „mikroįmonėmis“ – jos apibrėžiamos kaip įmonės, kuriose dirba mažiau kaip 10 žmonių (jos sudaro apie 91 % visų Europos įmonių), ir „socialiai nuskriaustais asmenimis“ (bedarbiais arba neaktyviais žmonėmis, kurie gauna socialinės paramos išmokas, imigrantais ir kt.), kurie nori užsiimti savisamda, tačiau neturi galimybės naudotis tradicinėmis bankų paslaugomis. Mikrokreditai yra labai svarbūs kaimo vietovėms ir gali atlikti svarbią funkciją padedant integruoti etnines mažumas bei imigrantus tiek ekonominiu, tiek socialiniu požiūriu. 2 priede pateikiama pasiskirstymo rinkoje apžvalga.

Pastaraisiais dešimtmečiais ES ekonomika vystėsi taip: iš pradžių dominavo didelės pramonės įmonės, o vėliau ji tapo labiau priklausoma nuo mažesnių įmonių, įskaitant vieno asmens įmones, veikiančias daugiausia paslaugų srityje. Dėl to padidėjo mikrokreditų paklausa. Pavyzdžiui, nors tik 16 % Europos aktyvių gyventojų užsiima savisamda, 45 % Europos gyventojų, pasirodo, labiau norėtų dirbti sau, o ne būti samdomais darbuotojais[4]. Visoje ES potenciali mikrokreditų, kuriuos galėtų teikti nebankinės finansinės institucijos verslui pradėti, paklausa galėtų būti daugiau nei pusė milijono naujų klientų[5]. Atsižvelgiant į galimą paklausą, antrinį ypač mažų paskolų panaudojimą ir į teigiamą siūlomos mikrokreditų iniciatyvos poveikį, šis skaičius ateityje gali gerokai padidėti.

Vertinant galimybes gauti mikrokreditus (arba jų pasiūlą) valstybėse narėse, pasirodo, kad juos gauti yra gana sunku. Atsižvelgiant į individualių paskolų dydį, apskaičiuota, kad tipiška ypač maža paskola Europoje yra nuo 7 000 iki 8 000 EUR. Vidurio ir Rytų Europos mikrofinansų centras (MFC) ES Vidurio ir Rytų Europos valstybėse narėse ir Europos

---

4 2004 m. birželio mėn. „Eurobarometro“ tyrimas.

5 Skaičiavimas grindžiamas Eurostato duomenimis ir pateikiamas 4 priede.

mikrofinansų tinklas (EMT) visoje ES atlieka tyrimus ir gauna informaciją apie paskolų apimtį. Patys bankai neregistruoja specifinių statistinių duomenų apie mikrokreditus, ir jų turimi duomenys gali būti dviprasmiški, nes kai kurios paskolos yra klasifikuojamos kaip asmeniniai kreditai, o kitos yra priskiriamos stambesnei MVĮ teikiamų paskolų kategorijai arba kai kuriose šalyse yra sujungiamos su paskolomis žemės ūkiui. Taupomieji ir kredito kooperatyvai, kurie labai išvystyti Vidurio ir Rytų Europoje, ir kredito unijos Jungtinėje Karalystėje bei Airijoje daugiausia skolina individams ir neatskiria skolinimo teikiant mikrokreditus įmonėms ir, pavyzdžiui, skolinimo privačiam vartojimui[6].

Apskritai mikrokreditai plėtojami daugelyje naujųjų valstybių narių, ir pastaraisias metais galima pastebėti panašią tendenciją ES-15. Tačiau reikia daug nuveikti norint pasinaudoti visomis mikrokreditų galimybėmis[7], ypač atsižvelgiant į galimą paklausą, kaip nurodyta pirmiau.

3. SIEKIS ĮGYVENDINTI EUROPOS MIKROKREDITŲ INICIATYVĄ

Atidžiau nagrinėjant mikrokreditų pasiūlos ir paklausos dinamiką aiškėja, kad mikrokreditų operacijas reikia vertinti platesnėje teisinėje ir paramos sistemoje, nes finansinė, užimtumo ir socialinės gerovės sistemos yra tarpusavyje susijusios. Nors mikrokreditas nėra nauja sąvoka, svarbu pažymėti, kad atsižvelgiant į politinę sistemą ir teisės aktus Europos Sąjungos valstybėse narėse mikrokreditai tvarkomi skirtingai. Iš tiesų ES valstybės narės jau ėmėsi priemonių mikrokreditams skatinti, bet pasirodo, kad šios priemonės yra gana specifinės ir kartais gali būti taikomos tik vietos mastu.

Mikrokreditų atveju naudojamas finansinis metodas verslui plėtoti, kad būtų tinkamai dengiamos kapitalo, rizikos išlaidos ir veiklos sąnaudos, užtikrinant institucijų ir teikiamų paslaugų tvarumą. Tačiau išlieka ir yra pripažįstama problema, kad mikroįmonės ir potencialūs savisamdžiai neturi tinkamų galimybių gauti finansavimą. Tiek Taryba, tiek Europos Komisija partnerystės su nacionalinėmis valdžios institucijomis pagrindu inicijavo keletą veiksmų (žr. 3 priedą).

Mažai tikėtina, kad tik šias pastangas suvienijus su tam tikrų valstybių narių pastangomis, per pagrįstą laikotarpį pavyktų pakankamai padidinti mikrokreditų pasiūlą neturint nacionalinio ir Bendrijos lygmens institucijų parengtų tikslinių ir išsamių veiksmų. Nepaisant vis didesnio informuotumo apie būsimą mikrokreditų rinkos potencialą, duomenys rodo, kad bankai užsiima su mikrokreditais susijusia veikla (tiesiogiai arba, dažniau, dalyvaudami partnerystėje su nebankinėmis institucijomis), jei jie skatinami tai daryti valstybės paramos mechanizmais (pvz., ES PHARE programa, Europos investicijų fondas (EIF) ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas (ERPB)).

Todėl šioje srityje galima plėtoti veiklą remiantis Bendrijos lygiu atliktu darbu ir bankų bei MFI darbu ir jų tarpusavio bendradarbiavimu. Siūlomą iniciatyvą sudaro keturios kryptys:

(1) valstybių narių teisinės ir institucinės aplinkos gerinimas;

(2) kiti veiksmai, susiję su palankių verslininkystei sąlygų kūrimu;

---

6 Žr. 5 priedą.

7 Pavyzdžiui, remiantis EIF prašymu MFC Lenkijoje atlikta rinkos plėtros analize, tik 15 % mikroįmonių naudojasi mikrokreditais. Visa niša rinkoje – apie du milijonai potencialių klientų.

(3) gerosios patirties sklaidos skatinimas, įskaitant mokymą;

(4) papildomo finansinio kapitalo mikrokreditų institucijoms teikimas.

Atsižvelgiant į tai, kad bankai paprastai suteikia galimybę egzistuojančioms mikroįmonėms ir tradicinėms naujoms įmonėms gauti finansavimą, šiame dokumente daugiausia dėmesio skiriama sudėtingesniam sektoriui, kurį galima būtų vadinti „nebankine“ rinka[8]. Vis dėlto pažymima, kad pagerėjusi institucinė aplinka ir gerosios patirties sklaida bus naudinga abiems sektoriams.

3.1. 1 kryptis. Valstybių narių teisinės ir institucinės aplinkos gerinimas

Pasirodo, kad valstybių narių institucinė sistema dažnai yra prastai pritaikyta mikrokreditų plėtrai. Iš tiesų, kadangi mikrokreditai paprastai nėra specialiai aptariami nacionaliniuose arba Bendrijos teisės aktuose, mikrokreditų statistiniai duomenys nėra pakankamai išvystyti.

Tačiau norint sudaryti galimybę mikrokreditams plėtoti nereikia didelių viešųjų išteklių, kurių trūksta, investicijų. Priešingai, mikrokreditai, be kita ko, yra patrauklūs todėl, kad jie ilgalaikiu požiūriu yra savarankiško pobūdžio. Tereikia tik imtis veiksmų siekiant pagerinti tai, ką bendrai galima apibūdinti mikrokreditų teisine ir institucine aplinka.

Toliau pateikiamos septynios sritys, kuriose galima pasiekti pagerėjimo nacionaliniu lygiu, remiantis, jei įmanoma, gerosios patirties pavyzdžiais.

Sąlygų, kurioms esant galima plėtoti mikrofinansines institucijas (MFI) ir kurios tinka visoms klientų grupėms, sudarymas

Atsižvelgiant į galimų klientų skaičių ir įvairovę, visų tipų bankinės ir nebankinės MFI turėtų turėti galimybę lengvai gauti finansinių išteklių, kuriais naudodamosi galėtų plėtoti mikrokreditus. Kad tai būtų pasiekta, bankai turi būti skatinami vystyti mikrokreditų operacijas. Tą galima pasiekti platesniu mastu teikiant paskolų garantijas ir, didėjant portfeliams, išleidžiant skolų vertybinių popierių emisijas. Be to, būtina, kad kredito unijos arba panašios mikrokreditų operacijas atliekančios institucijos ir ateityje turėtų arba gautų leidimą priimti santaupas ir turėtų teisę finansuoti veiklą, iš kurios gaunamos pajamos.

Reikėtų paminėti, kad bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir su Europos bankininkystės priežiūros komitetu (CEBS) Komisija eksploatuoja žiniatinklio principu veikiančią sistemą[9], vadinamą „Kapitalui keliamų reikalavimų direktyvos (CRD) perkėlimo grupė“, kur plačioji visuomenė gali užduoti klausimus dėl CRD. Šia priemone taip pat turėtų būti galima naudotis siekiant išsiaiškinti mikrokreditų tvarkymą pagal CRD.

Pagalba siekiant mikrokreditų tvarumo sušvelninant palūkanų ribų nustatymo sąlygas mikrokreditų operacijoms

Be atskiroms tarpininkų kategorijoms skirtų priemonių, yra bendros visoms mikrokreditų institucijoms ir programoms taikomos priemonės. Viena iš jų – ne tokios griežtos įmonių paskolų palūkanų normų ribų, kurios atima galimybę padengti mikrokreditų sąnaudas, nustatymo sąlygos. Būtina pabrėžti, kad atsižvelgiant į nedidelį paskolų dydį ir neilgą trukmę,

---

8 Neturintys įkeičiamo turto, nuolatinio darbo ir anksčiau neturėjo kreditų, kuriuos būtų galima patikrinti.

9 http://ec.europa.eu/internal_market/bank/regcapital/transposition_en.htm

absoliuti palūkanų vertė, net esant didelei palūkanų normai, yra nedidelė. Europos ir kitų šalių ypač smulkiems verslininkams svarbiausias veiksnys yra galimybė nesunkiai gauti kreditą. Tose valstybėse narėse, kuriose yra palūkanų ribos, patartina jas nustatyti pakankamai dideles, kad skolinimo institucijos galėtų padengti sąnaudas, ir taip pat reguliariai vertinti ekonominį ir socialinį poveikį, kaip yra daroma, pvz., Airijoje, kad nebūtų pakenkta skolininkų saugumui. Vokietijoje palūkanų normos aukščiausia riba konkrečiame sektoriuje negali būti dvigubai didesnė negu už vidurkį arba negali viršyti vidurkio daugiau kaip 12 punktų[10].

Leidimas MFI prisijungti prie skolininkų duomenų bazių siekiant palengvinti rizikos vertinimą

Be kitų bendro pobūdžio priemonių, visoms mikrokreditų institucijoms, įskaitant ne bankus, yra svarbu turėti galimybę gauti kredito biuro informaciją, kur registruojamas skolininkų įsipareigojimų nevykdymas. Tam tikrose šalyse (Jungtinėje Karalystėje) bendruomenių vystymo finansų institucijos (CDFI) skatinamos teikti duomenis kredito biurams. Kitose šalyse (Prancūzijoje) šiuos duomenis turi centrinis bankas ir pripažintos mikrokredito institucijos kol kas negali jais naudotis.

Naudojant bendras ES lygmens duomenų bazes, kuriose kaupiama informacija apie su mikrofinansų sektoriumi (individais, įmonėmis ir MFI) susijusių įsipareigojimų nevykdymą ir nuostolius, taip pat bendras ES masto vertinimo priemones, kurios atitinka gerąją praktiką šiame sektoriuje, galima padėti kredito institucijoms plėtoti mikrofinansavimo veiklą. Besilaikantys sudėtingiausio požiūrio į kredito riziką bankai, pasitelkę tokias priemones, galėtų visapusiškai pasinaudoti Kapitalui keliamų reikalavimų direktyvos nuostatomis[11]. Šias duomenų bazes geriausiai galėtų plėtoti rinkos suinteresuotosios šalys.

Svarbu paminėti, kad reikalaujamas akcinio kapitalo įnašas gali būti ribojamas paskolų garantijomis ir, portfeliams didėjant ar juos sujungiant, išleidžiant skolų vertybinių popierių emisijas.

Veiklos sąnaudų mažinimas taikant palankias mokesčių sistemas

Besikuriančiam pramonės sektoriui ne mažiau svarbūs palankesni mokestiniai režimai: nesvarbu, ar tai MFI atleidimas nuo mokesčių ar mokesčių sumažinimas individualiems asmenims ar įmonėms, kurie investuoja į savo veiklą arba naudojasi dotacijomis. Todėl Jungtinėje Karalystėje, remiantis mokesčių sumažinimu bendruomenės interesų labui, individai arba bendrovės nuo apmokestinamųjų pajamų per penkerius metus gali atskaityti 25 % investicijų paskolų, vertybinių popierių arba rizikos kapitalo forma. Prancūzijoje pagal labdaros teisės aktą individams galima iš mokesčių atskaityti 66 % suteiktos labdaros, neviršijant 20 % individų apmokestinamų pajamų, o bendrovėms – 60 % išlaidų, neviršijant 0,5 % bendrovių apyvartos.

Nacionalinių taisyklių ir priežiūros sistemos pritaikymas atsižvelgiant į mikrofinansų specifiką

Pagal ES teisės aktus[12] MFI priklauso ES rizikos ribojimo taisyklių taikymo sričiai, jei jos iš visuomenės priima indėlius ir kitas grąžintinas lėšas, ir tokiu atveju jos yra atitinkamai

---

10 Žr. 8 priedą.
11 Direktyvos 2006/48/EB ir 2006/49/EB.
12 Direktyvos 2006/48/EB 4 straipsnis.

reguliuojamos ir prižiūrimos. Jei MFI iš visuomenės nepriima indėlių ar kitų grąžintinų lėšų ir nėra kredito institucijos konsoliduotos atsižvelgiant į rizikos ribojimo principus, Kapitalui keliamų reikalavimų direktyva jos neįpareigojamos laikytis specifinių suderintų kapitalui keliamų reikalavimų. Jei valstybės narės taiko rizikos ribojimo taisykles institucijoms, kurios nepriima indėlių iš klientų, svarbu, kad bet koks tolesnis reguliavimas bei priežiūra būtų proporcingi sąnaudoms ir dėl MFI kylančiai rizikai tam, kad nebūtų varžoma mikrokreditų pasiūla ir specializuotų MFI augimas.

Bendros rinkos taisyklių taikymo mikrokreditams užtikrinimas

Europoje suderinus reguliavimą leidžiama, kad vienoje valstybėje patvirtinti bankai vykdytų veiklą kitose Sąjungos šalyse teikdami tarpvalstybines paslaugas arba steigdami filialus. Verta nagrinėti, kokiu mastu ir kokiomis sąlygomis panašios teisės galėtų būti suteiktos mikrokreditų teikėjams, kurie pagal EB teisę nėra kredito institucijos.

Mikrokreditų įtraukimas į reguliavimo ir apskaitos standartus

Remiantis (visų pirma Rumunijos) patirtimi, dėl pernelyg didelio reguliavimo gali atsirasti neigiamas poveikis mikrokreditų plėtrai, jei yra ribojamas lankstumas veikti arba atsiranda didelė našta skolintojams. Riziką galima sumažinti iš anksto kaupiant gerosios patirties pavyzdžius ir vertinant siūlomą teisės aktų sistemą atsižvelgiant į atliekamas nacionalines mikrokreditų operacijas. Vienas iš būdų ateityje padidinti mikrokreditų matomumą – bankininkystės praktikoje ir naujuose apskaitos standartuose (IFRS) jie turi sudaryti atskirą kategoriją.

3.2. 2 kryptis. Kiti veiksmai, susiję su palankesnių verslininkystei sąlygų kūrimu

Perėjimą Europoje prie žinių, paslaugų ir naujų technologijų pagal atnaujintą 2005 m. Lisabonos strategiją galima būtų pagreitinti daugiau dėmesio skiriant trims veiksniams, kurie yra būdingi verslo kūrimo ir mikrokreditų sąsajai, trijuose lygmenyse: mikroįmonių institucinės sistemos pritaikymui; sklandaus perėjimo nuo nedarbo prie mikroįmonių kūrimo užtikrinimui; techninės paramos ypač smulkiems verslininkams užtikrinimui.

Savisamdos ir mikroįmonių institucinės sistemos gerinimas

Įgyvendinant užimtumo politiką turėtų būti vis labiau užtikrinamos vienodos savisamdžių ir samdomų darbuotojų galimybės. Siekiant savisamdos ir mikroįmonių pripažinimo, mokyklose, universitetuose ir užimtumo agentūrose reikia informavimo ir supratimo didinimo programos, skirtos visuomenės nuomonei formuoti. Todėl reikia priemonių teisinėms, mokestinėms ir administracinėms kliūtims mažinti (pvz., naujų įmonių atleidimas nuo socialinio draudimo mokesčių, supaprastinta naujų mikroįmonių registravimo tvarka ir galimybė patekti į daugiau ir pigesnių rinkų). Remiantis nauja koncepcija Vokietijoje „Ich AG“ (Aš įmonė) platinama idėja, kad savisamda – perspektyvus ir įdomus karjeros pasirinkimas. Prancūzijoje pripažinta, kad mikroįmonių kūrimas – tai būdas integruoti nedirbančiuosius, kurie pirmus trejus metus naudojasi tam tikromis socialinių mokesčių lengvatomis.

Sprendimų kūrimas siekiant sudaryti nedirbantiems žmonėms ir socialinės paramos gavėjams galimybę užsiimti savisamda

Labai svarbu užtikrinti sklandesnį perėjimą nuo nedarbo arba priklausymo nuo socialinės paramos prie užimtumo. Galimos priemonės, be kitų, yra šios: laikina valstybės finansinė parama pereinamuoju laikotarpiu, taip pat galimybė nesėkmės atveju vėl gauti bedarbio pašalpą arba socialinę paramą. Pavyzdžiui, Airijoje socialinės paramos gavėjams ketverius metus gali būti mokamos socialinės paramos išmokos jas palaipsniui mažinant. Vadovaujantis tokia politika reikia, kad socialinio aprūpinimo ir įdarbinimo agentūrų pareigūnai būtų specialiai mokomi įvairiais įmonių kūrimo ir savisamdos klausimais siekiant užtikrinti jų kompetentingumą teikti konsultacijas galimiems kandidatams.

Naujų mikroįmonių sėkmingos veiklos galimybių didinimas teikiant mokymo, konsultavimo ir verslo plėtros paslaugas

Nors teikiant mikrokreditus naujiems verslininkams ir socialiai atskirtiems žmonėms galima padėti gauti finansavimą, taip pat suvokiama, kad vien galimybe gauti finansavimą negalima išspręsti visų su finansavimo paklausa susijusių problemų. Atsižvelgiant į mikroįmonių aplinkos sudėtingumą reikia teikti verslo plėtojimo paslaugas, o pradedantiems verslininkams reikia įvairių sričių kompetencijos, kurios jiems dažnai trūksta. Labai svarbu mokyti, konsultuoti arba globoti naujus verslininkus siekiant pagerinti įmonės sėkmingos veiklos galimybes. Kadangi dėl verslo plėtros paslaugų didėja išlaidos, komercinės bankininkystės sektoriui mikroįmonių veikla nėra tokia patraukli. Patirtis rodo, kad tokios paslaugos labiau priklauso nuo valstybės ir savanoriškos paramos. Pagaliau reikėtų paminėti ir tai, kad su paskolų sandoriais susijusia užsakomųjų paslaugų veikla (verslo planų rengimas, verslo stebėsena ir kt.) padedama lengviau gauti kreditą. Atotrūkį sumažinti padėtų didesnis naudojimasis ištekliais, kuriuos teikia ERPF, ESF (Europos socialinis fondas) ir EŽŪRP (Europos žemės ūkio regioninės plėtros fondas) verslininkystei, naujovėms ir įmonių kūrimui skatinti (žr. 7 priedą).

<u>1 pasiūlymas</u>

Nuo teorijos prie praktikos. Mikrokreditų ir mikroįmonių plėtros skatinimas nacionaliniu lygiu

Vienas iš būdų spręsti 10 pirmiau nurodytų klausimų (pagal 1 ir 2 kryptis) būtų toks: paraginti valstybes nares vykdyti reformų programą, skirtą gerinti mikrokreditų teikimo sąlygas atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir prioritetus. Atsižvelgiant į tai, kad Lisabonos strategijoje daug dėmesio skiriama finansavimo galimybių gerinimui, ypač mikrokreditų skatinimui, valstybės narės raginamos remdamosi savo nacionalinėmis reformų programomis (kaip numatyta Lisabonos strategijoje) patvirtinti palankesnės aplinkos mikrokreditų plėtrai skatinimo veiksmus ir pritaikyti nacionalines institucines, teisines ir komercines sistemas. Komisija taip pat galėtų padėti valstybėms narėms nurodydama kiekybinius paskolų tikslus ir parengdama geros reguliavimo patirties pavyzdžių aprašą.

3.3. 3 kryptis. Gerosios patirties sklaidos skatinimas

Leidimas bankinėms ir nebankinėms institucijoms tęsti savo veiklą ir plėtoti tvarius veiksmus – tai svarbiausias veiksnys, įrodantis mikrokreditų vertę. Nėra veiksminga naudotis valstybės pagalba laikinoms priemonėms įgyvendinti, kurios, nutrūkus valstybės pagalbai, nebevykdomos. Naudingiau remti bankininkystės paslaugų ir nuolatinių nebankinių MFI vystymą, siekiant jas paskatinti keistis patirtimi, taip pat gerąja patirtimi ir „kalbėti bendra kalba“, nes tai padėtų joms veiksmingiau bendradarbiauti. Jei nebankinės organizacijos turi daug ko pasimokyti iš bankų, taip ir bankai turi ko pasimokyti iš nebankinių organizacijų, nes

sukurti mikrokreditų teikimo ir susigrąžinimo metodai skiriasi nuo tradicinių bankininkystės metodų. Keičiantis žiniomis, *inter alia*, būtų galima geriau integruoti kiekybinius metodus (pvz., vertinimą), kurie pradedami taikyti mikrokreditams, ir pasitikėjimo ryšius, nuo kurių priklauso mikroprojektas ir jo apmokėjimas. Gerosios patirties sklaida yra svarbus veiksnys plėtojant mikrokreditus; ji ir toliau bus skatinama pasitelkus esamus išteklių centrus, pvz., Vidurio ir Rytų Europos mikrofinansų centrą, Europos mikrofinansų centrą[13] ir bankus.

Mikrofinansų srityje patirties turinti centrinė įstaiga

Atsižvelgiant į būsimą darbą, reikia, kad šią veiklą prižiūrėtų ir koordinuotų centrinė įstaiga, turinti patirties finansų ir socialinėje srityje ir galinti stebėti bei koordinuoti mikrokreditų rėmimo veiklą, kuri taip pat būtų šioje srityje veikiančių subjektų nuolatinė diskusijų partnerė. EIF, kuris Europos Komisijos vardu dalyvauja įgyvendinant JEREMIE ir mikrokreditų garantijų programas, įrodė esąs pajėgus dirbti šioje srityje.

Specifinis mikrokreditų ženklas siekiant didesnio ES piliečių dalyvavimo

MFI skirtas lėšas turėtų būti įmanoma padidinti imantis priemonių asmenims arba socialiai atsakingoms įmonėms skatinti į jas investuoti. Žaliųjų investicijų fondai pritraukia vis daugiau privačių įnašų ir santaupų. Taip pat galėtų būti kuriamas specialus mikrokreditų ženklas siekiant gerinti mikrokreditams skirtų investicinių lėšų matomumą, didinti piliečių pasitikėjimą mikrofinansinėmis investicijų priemonėmis ir nukreipti išteklius geriausiai socialiniu ir finansiniu požiūriu veikiančioms MFI.

MFI elgesio kodekso poreikis

Vienas iš būdų didinti pasitikėjimą mikrokreditų ženklu būtų parengti MFI elgesio kodekso projektą – tai būtų puiki galimybė skleisti tarp MFI gerąją patirtį etikos ir patrauklumo vartotojui požiūriu. Šį kodeksą geriausiai galėtų parengti įvairios suinteresuotosios šalys. Jis būtų pagrįstas MFI socialinės ir finansinės veiklos rezultatais, kaip apibūdinta 4 skirsnyje (Komunikavimas ir vertinimas), ir būtų atsižvelgiama į jų komercinę elgseną.

MFI privalėtų skelbiamuose dokumentuose teikti informaciją apie jų teisinį statusą, priežiūrą ir elgesio kodekso laikymąsi.

3.4. 4 kryptis. Papildomo finansinio kapitalo teikimas naujoms ir nebankinėms MFI

Skatinant mikrokreditų vystymą Europoje reikia sudėtinių iniciatyvų, raginančių suinteresuotąsias šalis, nacionalines ir Europos institucijas dalyvauti. Daugelyje pirmiau pateiktų pasiūlymų pabrėžiama, kokie svarbūs galėtų būti ES lygmens veiksmai siekiant suteikti postūmį ir koordinuoti mikrokreditų rėmimo veiksmus. Siekdama spręsti šį uždavinį Komisija ketina labiau prisidėti – pagal ES sanglaudos politiką parengti specifinę mikrokreditų priemonę, kuria būtų teikiamas finansavimas ir techninė parama naujoms ir nebankinėms MFI siekiant didesnės mikrokreditų pasiūlos.

Ši priemonė būtų skirta perspektyviausioms nebankinėms MFI – jos būtų kviečiamos teikti pasiūlymus. Idealiu atveju įgyvendinant šią priemonę techninės paramos teikimas būtų derinamas su iš įvairių šaltinių telkiamu finansavimu (pvz., ES struktūrinių fondų, EIB, EUROFI tinklo, bankų ir donorų). Ja būtų siekiama padėti MFI tapti savarankiškomis; taip pat

[13] MFC ir EMN jau dabar aktyviai veikia informavimo, mokymo, techninės paramos ir kt. srityse.

būtų padedama geriau naudoti mikrokreditus ES atliekant rinkos analizę, nustatant gaires ir skatinant mokymo ir mokymosi galimybes, įskaitant gerąją patirtį šioje srityje.

2 pasiūlymas

Speciali mikrokreditų rėmimo struktūra

Siekiant greitai parengti šią priemonę, kuri būtų veiksminga struktūros sąnaudų atžvilgiu, siūloma prašyt Europos investicijų fondą (EIF) įsteigti ir turėti specialų padalinį JEREMIE departamente.

Jo veiklos sritys būtų: techninė parama ir bendro pobūdžio parama MFI stiprinti ir plėtoti, pvz., informacijos ir reklaminės medžiagos apie mikrokreditų iniciatyvą valstybėms narėms, regionams, bankams ir apskritai MFI tvarkymas; brošiūrų leidimas, konferencijų, seminarų ir vizitų mainų organizavimas ir kt.; žinynų ir gairių, skirtų padėti MFI diegti gerąją patirtį kuriant ir valdant MFI, rengimas; galimybės gauti finansavimą MFI palengvinimas sutelkiant finansinius išteklius (pradinį kapitalą).

Finansavimas, susijęs su padalinio darbuotojais ir technine parama MFI, būtų atliekamas Europos Komisijos valdomų Struktūrinių fondų techninės paramos biudžeto lėšomis.

9 priede pateikiama galima mikrofondo schema.

4. INFORMAVIMAS IR ĮVERTINIMAS

Siekiant didinti visų suinteresuotųjų šalių, valdžios institucijų, bankininkų, finansinių tarpininkų ir galutinių vartotojų informuotumą apie mikrokreditų iniciatyvą, būtina teikti apie tai informaciją. Reikia rengti atitinkamas kampanijas siekiant paremti mikrokreditų iniciatyvos įgyvendinimą; nuolat turi būti teikiama su konkrečia vietove susijusi informacija, kurią reikės parengti siekiant užtikrinti ilgalaikį mikrokreditų skatinimą Europoje.

Reikia atidžiai svarstyti vertinimą įvairiuose lygmenyse siekiant įvertinti pagal Lisabonos strategiją įgyvendinamos iniciatyvos ekonominį ir socialinį poveikį. Kad būtų įmanoma atlikti vertinimą, reikia iš anksto nustatyti tikslus. Žr. 10 priedą.

5. IŠVADA

Siūloma iniciatyva siekiama įgyvendinant Lisabonos strategiją plėtoti mikrokreditus Europos Sąjungoje; tai dar vienas žingsnis link Komisijos komunikato „MVĮ augimo finansavimas – Europos pridėtinės vertės suteikimas“[14]. Jame rekomenduojama kurti specialią mikrokreditų rėmimo sistemą siekiant plėtoti konsultavimo paslaugas, kurios yra labai svarbios pradedantiems verslą ypač mažiems skolininkams remti, kurti gerąją rinkos patirtį kuriant specialų mikrokreditų ženklą ir gero elgesio vadovą. Juo taip pat siekiama gerinti kapitalo teikimą ir siūloma steigti mikrokreditų fondą, kuris padėtų finansuoti MFI skolinimo veiklą. Atsižvelgiant į tai, kad reikia nacionaliniu lygiu atlikti keletą institucinių ir teisinių sistemų pakeitimų, siūloma šiuos aspektus įtraukti į metinį Lisabonos strategijos valdymo ciklą. Kitaip tariant, įtraukus juos į nacionalinę reformų programą valstybės narės galbūt būtų paskatintos

[14] COM 2006/349, p. 7.

vykdyti reformas, kurios jų sąlygomis yra tinkamos mikrokreditams skatinti. Būtina vykdyti tinkamas informavimo kampanijas, siekiant skatinti mikrokreditus Europoje, prisidėti prie jų ilgalaikio vystymo ir atlikti vertinimus. Visi šie dalykai vienas kitą papildo ir yra svarbūs kuriant Europoje palankias sąlygas mikrokreditų tvarumui ir plėtrai.

Ši iniciatyva atitinka Europos Sąjungos politiką skatinti verslumą ir ekonominę iniciatyvą, lankstumo ir užimtumo garantijas, nepalankioje padėtyje atsidūrusių asmenų socialinę įtrauktį ir vystyti žmogiškąjį kapitalą, taip pat atnaujinti pasitikėjimu grindžiamus socialinius ryšius, o tai atitinka tikrąją žodžio „kreditas“ reikšmę. Tikimasi, kad įgyvendinus iniciatyvą iš pradžių padidės verslumas ir bus kuriama daugiau darbo vietų, ir tai turės tiesioginio ir netiesioginio poveikio augimui. Šalyse, kuriose yra didelės etninės mažumos (pvz., Vidurio Europoje) arba į kurias atvyksta daug imigrantų, mikrokreditų vaidmuo gali būti svarbus integruojant atitinkamas grupes tiek ekonominiu, tiek socialiniu požiūriu.

Į šią iniciatyvą įtraukti pasiūlymai turėtų sudaryti pagrindą imtis konkrečių veiksmų, skirtų vystyti ir įgyvendinti mikrokreditus Europos Sąjungoje.

6. ANNEXES

6.1. ANNEX 1: About micro-credit

Micro-credit is the extension of very small loans (micro-loans) to entrepreneurs, to social economy enterprises, to employees who wish to become self-employed, to people working in the informal economy and to the unemployed and others living in poverty who are not considered bankable. It stands at the crossroads between economic and social preoccupations. It contributes to economic initiative and entrepreneurship, job creation and self-employment, the development of skills and active inclusion for people suffering disadvantages.

Micro-credit has also proven its cost effectiveness as a public policy tool, costing a fraction of equivalent passive labour market measures: the average cost of support for micro-credit schemes in Europe is reported to be under €5 000 per job created[15].

Experience shows a survival rate of well over 60 % after two years for businesses set up thanks to micro-credit. In purely economic terms public support for micro-credit is worthwhile even if the job created only lasts a year.

Micro-credit is defined by:

- its target: micro-entrepreneurs, the self-employed, and socially excluded people lacking access to traditional sources of capital;
- its object: the creation or expansion of income-generating and job-creating activities or micro-enterprises, whose principal need is usually the financing of initial investment or of the working capital;
- the small amount of the individual loans required which in turn relates to the limited debt-servicing capacity of the target clientele. Typically, this amount does not exceed EUR 25 000. The average micro-loan provided by Micro-finance Institutions (MFIs) in Europe is approximately 7 700 euros;[16]
- a more labour-intensive delivery system for making loans, involving greater knowledge of borrower capacity and a close relationship with the borrower, especially during the start-up phase of the micro-enterprise, through mentoring and general business support.

---

15 Estimates of between €1 000 and €8 000 - Financial Instruments of the Social Economy in Europe and their impact on job creation, 1997. Under €5 000 - Finance for Local Development 2002: http://www.localdeveurope.org

16 This amount varies according to the target population and the GDP per inhabitant. According to Overview of the Micro-credit Sector in Europe (EMN, 2004- 2005), the average micro-loan in the EU-15 is € 10 240, while in new Member States (EU-12) it is € 3800.

6.2. ANNEX 2: The market pyramid

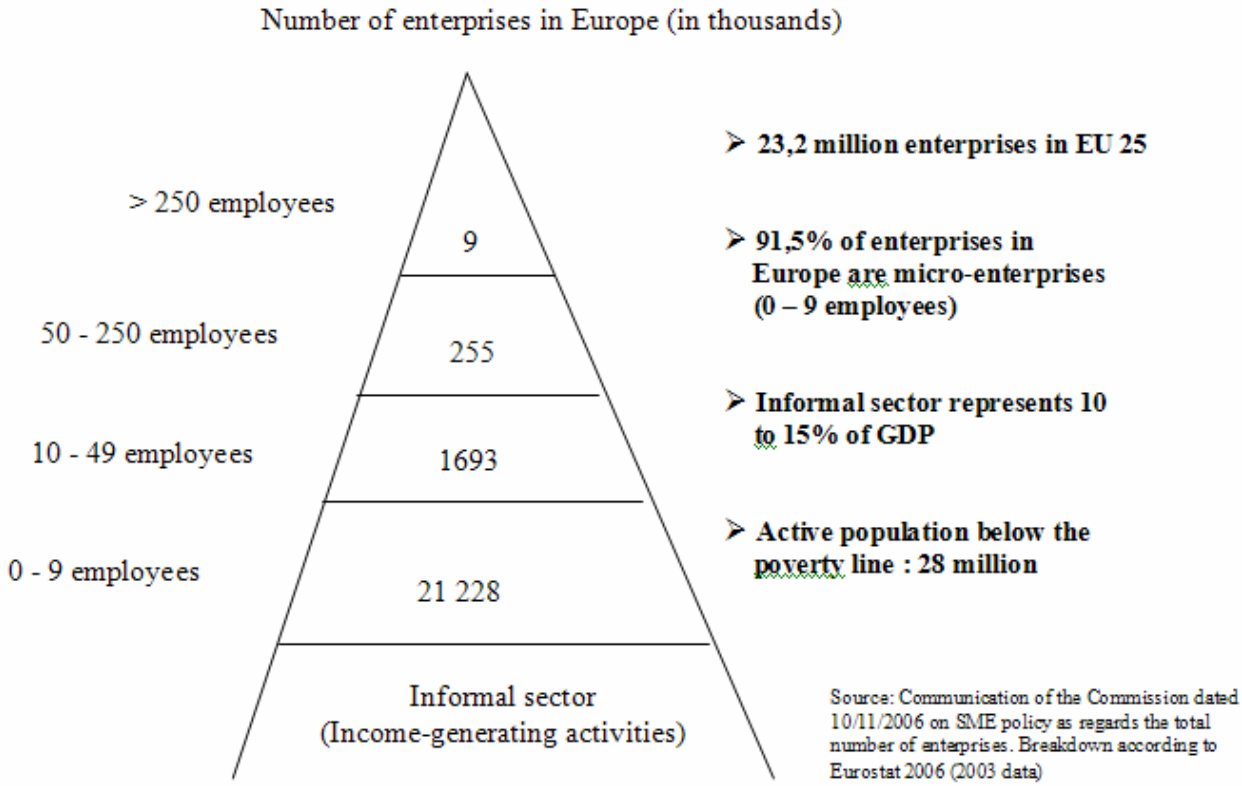

6.3. ANNEX 3: Review of Community initiatives on micro-credit

– The new JEREMIE (Joint European Resources for Micro and Medium Enterprises) scheme has been set up with the support of the European Investment Fund (EIF) to improve access to finance, including micro-credit, in European regional programmes for 2007-2013. It can provide micro-credit, guarantees for both loans and equity and venture capital finance to SMEs. In the past, national and regional programmes supported by the Structural Funds have provided capital and other support in a less systematic way for micro-credit operations, for example, in disadvantaged urban areas.

– Under the growth and employment initiative (1998-2000),[17] and the multi-annual programme for the promotion of enterprise and entrepreneurship, in particular SMEs (2001-2005),[18] the European Union provided partial guarantees to cover portfolios of micro-loans for borrowers lacking security. These provisions have been extended to cover 2007-2013 with the Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP)[19]. This micro-credit guarantee window is managed by the European Investment Fund (EIF) on behalf of the European Commission.

– The Community Action Programme to Combat Social Exclusion (2002-2006) supported the European Microfinance Network (EMN) and the Microfinance Centre (MFC) for Central and Eastern Europe and the New Independent States with a view to promoting microfinance as a tool to fight social and economic exclusion and to promoting micro-entrepreneurship and self-employment.

– With the same support, these organisations and Community Development Finance Association (CDFA – United Kingdom) led the trans-national exchange project "From exclusion tot inclusion through micro-finance" whose purpose was to reduce the lack of information exchange between organizations working in the area of social and financial exclusion in the East and West. New Member States have developed micro-credit with strong institutions capable of serving thousands of socially and financially excluded people, but are now facing an environment which has new challenges and opportunities. Western institutions have developed tools that fit the EU environment (such as a mix of financial and non-financial services to excluded people) but their programmes tend to have a relatively smaller client base due to design issues and generally stricter environment. The final reports provide new data about characteristics of micro-credit in the EU, based on a mapping exercise, and express recommendations to policy makers, practitioners and networks.

– Under the same programme, a study of “policy measures to promote the use of micro-credit for social inclusion” (2005) showed that micro-credit might play a more important role in the active inclusion of vulnerable groups of people if policies in the economic, employment and social fields were retargeted accordingly. He elaboration of different relevant policy dimensions - the micro-entrepreneurial context, the legal framework, funding and support, the “financial bridge” and the “welfare bridge”- has lately allowed the creation of a tool for a multidimensional and contextualised benchmarking of national microfinance environments named "Evaluation Scorecard" (see Annex 6).

– Since 2001 the EQUAL initiative has supported 300 development partnerships developing and testing new ways to promote “Entrepreneurship for All”. These partnerships have identified key barriers or obstacles that prevent disadvantaged groups and deprived areas from being able to set up viable businesses, developed integrated support packages,

---

17 Council Decision (98/347/EC) of 19 May 1998 on measures of financial assistance for innovative and job-creating small and medium-sized enterprises (SMEs) - the growth and employment initiative, OJ L 155, 29.5.1998.

18 Council Decision (2000/819/EC) of 20 December 2000 on a multiannual programme for enterprise and entrepreneurship, and in particular for small and medium-sized enterprises (SMEs) (2001-2005), OJ L 333, 29.12.2000,

19 Decision No 1639/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 2006 establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007 to 2013), OJ L 310, 9.11.2006.

including microfinance, and demonstrated the advantages and benefits of an integrated approach (focusing on creating an entrepreneurial culture, providing tailor-made business support, facilitating access to finance, and supporting business consolidation and growth). EQUAL also supported a platform and a number of conferences for exchanging and validating good practice in supporting inclusive entrepreneurship.

- Article 11 of Regulation 1081/2006/EC on the European Social Fund states that ESF "[…] assistance shall take the form of non-reimbursable individual or global grants, reimbursable grants, loan interest rebates, micro-credits, guarantee funds and the purchase of goods and services in compliance with public procurement rules."

- Under the new generation of rural development programmes, the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) may co-finance expenditure in respect of an operation comprising contributions to support venture capital funds, guarantee funds and loan funds. EAFRD supports also the creation and development of micro-enterprises[20]

- The newly created European Globalisation Adjustment Fund, which can intervene to mitigate the economic and social impacts of restructuring and relocation, can provide support for redundant workers to create new businesses or move into self-employment[21].

- The Commission has organised working groups on micro-credit with representatives of Member States, and a 2004 conference in Brussels in partnership with the institutional networks concerned. In April 2006, a report "The regulation of Micro-credit in Europe"[22] and in November 2003, a report "Micro-credit for small businesses and business creation: bridging a market gap."[23] were published

- Single market initiatives have included the integration of the financial services market and the simplification of administrative constraints on enterprises. In this area, administrative and other constraints represent a much bigger obstacle, relative to their size, for micro-enterprises than for larger businesses. The "White Paper on financial services"[24] and the "Green Paper on retail financial services in the single market[25]" have provided useful guidance in this respect.

- Efforts have been made to simplify competition and state aid rules regarding the granting of public aid to micro-enterprises[26].

- In 2005 and 2006, the European Investment Fund (EIF) supported microfinance through securitisation in two milestones transactions in the Western Balkans and South-East Europe. The EIF structured and co-arranged the securitisation of loans to microfinance institutions and acted as a guarantor in the first securitisation of micro-loans in Europe.

---

20 Article 71(5) of Regulation No 1698/2005 of 20 September 2005 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD), OJ L 277, 21.10.2005, and Articles 50 to 52 of Regulation No 1974/2006 (the relevant implementing rules), OJ L 368, 23.12.2006.

21 Regulation (EC) No 1927/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 20 December 2006 – OJ L 406 on establishing the European Globalisation Adjustment Fund, OJ L 406, 30.12.2006.

22 http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/financing/docs/microcredit_regulation_report_2007.pdf

23 Commission Working Paper SEC (2004) 1156.

24 COM(2005) 629 of 1.12.2005.

25 COM(2007) 226 of 30.04.2007.

26 Commission Regulation No 1998/2006 of 15.12.2006 on the application of Articles 87 and 88 of the Treaty to de minimis aid, OJ L 379, 28.12.2006.

– "Preparatory Action for SMEs in the new financial environment", a development of PHARE's SME Finance Facility, is encouraging institution-building by funding technical assistance for small, regional banks and credit institutions, especially in the new Member States, with a particular focus on micro-loans to SMEs[27].

[27] Commision Decision PE/2004/2632.

6.4. ANNEX 4 : Estimated demand for micro-credit in the EU

Micro-loans for Commencing Business Activity

EIF has analysed access to debt financing by SMEs and potential entrepreneurs in the framework of JEREMIE evaluations. The following figures are based on the last Eurostat data available (2004) and examine the provision of micro loans primarily by non-banking financial institutions (loan funds, micro finance institutions, credit unions, etc.) to the disadvantaged group of people *'at risk of poverty'* subject to the following assumptions:

At risk of poverty group – group in relative income poverty, i.e. individuals living in households where equivalised income is below the threshold of 60% of the national equivalised median income[28]

Potential entrepreneurs – group of people of productive age (16-64) facing the risk of poverty; it is assumed that on average only 45% of this group would be willing to set up micro-enterprises (source : Eurobarometer 2005).

Target group – number of potential entrepreneurs who actually have set up micro businesses; it is assumed that this group represents at most 4% of potential entrepreneurs (source : ILO[29] study 2002 on micro-finance in industrialized countries).

The methodology for estimating demand for micro finance for commencing business activity can be shown as follows:

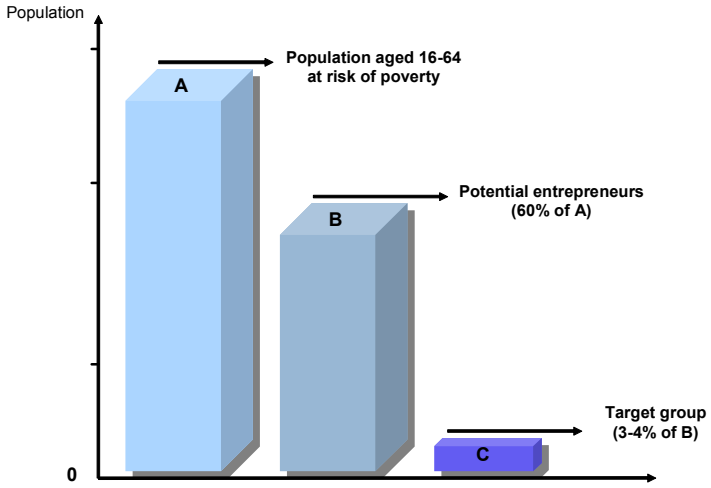

[28] See Eurostat's definition ('Income Poverty and Social Exclusion in the EU 25', Statistics in Focus – Population and Social Conditions, 13/2005) and data available at: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1996,39140985&_dad=portal&schema=PORTAL&screen=detailref&language=fr&product=sdi_ps&root=sdi_ps/sdi_ps/sdi_ps1000

[29] ILO : International Labour Office

According to this methodology, the figures can be calculated for the EUR15 (old) Member States and EU-12 (new) Member States as follows:

Population aged 15-64[30]: EU-15 : 258 m (2005)

EU-12 : 72.2 m (2005)

At risk of poverty[31]: EU-15 : 16 % (2005)

EU-12 : 16 % (2005)

Potential entrepreneurs[32]: 45 %

Target group[33]: 3% to 4%

Average amount of a micro loan[34]: EU-15 : € 10 240

EU-12 : € 3 800

Potential demand for micro credit

EU-15	**EU-12**
A: 258 m * 16% = 41.2 m	A: 72.2 m * 16%= 11.5 m
B: 41.2 m * 45% = 18.6 m	B: 11.5 m * 45% = 5.19 m
C: 18.6 m * 3% = 557 000 loans	C: 5.19 Mio * 3% = 155 900 loans

Potential demand for micro-loans for EU-15:

557 000 * €10 240 = €5 704 million

Potential demand for micro-loans for EU-12:

155 900 * €3 800 = €592 million

TOTAL EU-27

712 900 loans - €6 296 million

---

30 Eurostat data (see Footnote 28)

31 Source : Eurostat http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1996,39140985&_dad=portal&schema=PORTAL&screen=detailref&language=fr&product=sdi_ps&root=sdi_ps/sdi_ps/sdi_ps1000

32 Eurobarometre 2005: 45%. Field information indicate that this figure may however be higher

33 Source: ILO study (2002) "Micro-finance in industrialized countries: helping the unemployed to start a business", p.4. **The above mentioned calculations are prudently made on a 3% assumption**

34 European Micro-finance Network Working Paper No 4 'Overview of the micro-credit sector in Europe 2004-2005', page 5, December 2006. Please note that average amounts differ significantly among Member States.

6.5. ANNEX 5: Supply of micro-credit in Europe

Information about the supply of micro-credit in Europe (27) is very uncertain. The MFC and EMN conducted two surveys in 2005, but they provide only a partial view of the real situation.

The MFC survey covers the ten countries of Central and Eastern Europe that are new members of the European Union. It lists bank and non-bank institutions providing microfinance and loans to SMEs in these countries. In both cases available statistics cover much more than micro-credit alone. In many countries no data are available. Adding up country figures thus provides only a rough figure, but the total number of clients by different types of institutions is estimated at 671 000.

The EMN survey covers the pre-2004 European Union (15 Member States), three new members (Poland, Slovakia and Hungary), Switzerland, and Norway. With a few exceptions, it does not cover the banking sector and micro-credit cooperatives. In all, 110 organisations responded, of which 89 are de facto lenders, while the others work in partnership with Spanish savings banks. Here, too, the figures are only very approximate. The major conclusions that can be drawn from the survey are as follows:

- At present the three large MFIs created before 1996 dominate the market. Out of a total of 27 000 loans disbursed in 2005, Adie (France), Finnvera (Finland) and Fundusz Mikro (Poland) account for 70%. The first of these, created by volunteers without up-front capital, works in partnership with banks; the second was set up at the initiative of the state; the third has benefited from exceptional funding (to the tune of USD 20 million) from USAID.

- At the extreme opposite, 65% of MFIs disburse no more than 100 loans a year.

- The majority of institutions are very young: 70% were set up after 2000, and 17% from 2005.

- In the EU-15, the sector's growth rate was on the order of 15% between 2004 and 2005.

- The average loan amount is 7 700 euros, with wide variations (€10 240 in the EU-15 and €3 800 in the new member countries).

- The sector's average repayment rate is 92%.

- Over half the MFIs offer parallel advisory and training services.

The diversity of MFIs is illustrated in the following table.

Diversity of micro-credit institutions in Europe

Type of Institution	Examples
Special windows of commercial banks	Bulgaria, Romania supported by the EBRD
Special windows of savings banks	La Caixa (Spain)
Savings bank foundations	Un Sol Mon (Spain) Créasol (France)
Public development banks **Private companies**	Finnvera (Finland) Fundusz Mikro (Poland)
Microfinance banks	ProCredit Banks (Bulgaria and Romania)
Credit unions	United Kingdom, Ireland, Czech Republic, Romania, etc.
Non-bank institutions	Adie (France), ANDC (Portugal) NCN (Norway)

The ProCredit Banks, specialising in microfinance, are undergoing rapid expansion in Bulgaria and Romania, as well as in many countries bordering the EU. At this stage they do not appear replicable in Western Europe.

Credit unions represent a significant part of the small-loan market in several member countries, but are not geared primarily to production credit.

6.6. ANNEX 6: The segmentation of the micro-credit market

Local finance Institutions not subject to bank regulation	Traditional micro-enter-prises, micro-enterprises set up by people in difficulty	Local funds *(ex: Poland)* Community finance *(e.g: CDFI in UK)* Solidarity finance *(e.g: FIR, FFA in France)*	Subsidies; Credit lines, if so authorised
Upper segment; Loans up to 25 000 euros + equity[35]	enterprises Traditional micro-enterprises in start-up phase	Commercial, cooperative and savings banks Banks specialising in micro-credit *(e.g: ProCredit Banks in Bulgaria, and Romania)* Savings & credit cooperatives, or credit unions *(e.g: SKOK in Poland*	Start-up capital complementing micro-credit Risk capital *(e.g: EBRD in Central Europe, OSEO in France, ICO in Spain)* Subsidies to banks for excess operating costs *(e.g: KfW in Germany)* Business support services
Non-bank Micro-credit Lower segment : Up to 7 500 euros + equity[36]	**Clientele not immediately bankable** Self-employed and micro-enterprises created by persons in difficulty: unemployed, social welfare recipients, immigrants, Ethnic minorities, etc.	Non-bank micro-finance institutions (MFIs)[37] recognised in banking law *(e.g : Adie, France)* Bank foundations *(e.gx : Un sol Mon, Spain)* Special bank windows or branches *(e.g: la Caixa, Spain)*	Start-up subsidies, guarantees Subsidies to MFIs to cover excess of operating costs and business support services

[35] The indicative amount for total financing is €15 000 to €50 000.
[36] The indicative amount of the total financing is €15 000.
[37] MFIs : micro-finance institutions

Two specific business models have been developed in Europe to serve the micro-credit market:

- Direct intervention by financial institutions addresses the bankable clientele segment. It is often facilitated by guarantee funds (such as CONFIDI in Italy) and official advisory agencies such as chambers of commerce offsetting costs, including risks;

- Partnership between financial institutions and non-banking institutions, serving as intermediaries for a public that is not immediately bankable, but which becomes so, once it acquires a balance sheet and credit history. Since in some countries (e.g. Portugal and Italy) lending by non-banks is not allowed, partnerships between banks and business support services leave the non-bank sector the task of preparing projects and monitoring loan repayment, while the financial institution grants the loan and accounts for it in its balance sheet. In other countries, MFIs are authorized to borrow and on-lend

6.7. ANNEX 7: Providing mentoring and business support

Micro-credit has already proved to be an efficient tool to promote entrepreneurship and self-employment among people who do not have access to finance or who are furthest from the labour market where they can benefit from adequate mentoring. Successful experiences have demonstrated that even low-qualified people and people facing social difficulties can recover autonomy though self-employment if they are properly accompanied through the development of a project. However, setting up and increasing investment in loan funds, which offer micro-credit, does not suffice and not all business proposals or people are "investment ready"

This is why the provision of business development services is important. These may include assistance with business plans, management, bookkeeping and computer training, identification of suppliers and support for marketing, as they are essential to ensure proper operations and help the new entrepreneur build a sustainable activity. Business development services may utilise both direct contact and new technologies (Internet, mobile telephone).

Traditional micro-enterprises very often receive advice from institutional networks such as chambers of commerce and crafts. People in difficulty receive such support from social networks and, in some countries, local authorities. Incubators and networks supported by the EC, such as European Information Centres and Innovation Relay Centres, could play an important part in this activity.

In implementing their strategies for micro-credit development, Member States could usefully mainstream good practice developed in EQUAL-led development partnerships since 2001. As the Structural Funds and especially ESF can provide assistance to Member States and support national or multi-country initiatives on training, common report standards and the application of new technologies to financial services, the Commission intends to support the following initiatives through ESF technical assistance in order to intensify the use of micro-credit as a tool for active inclusion of all on the labour market:

- research aiming to improve knowledge of the target groups, their social and economic situation and their financial and business needs;
- integrated tools to assess the effectiveness of support schemes and actions to promote inclusive entrepreneurship locally or regionally;
- validation of and exchange of good practice in mentoring and business support services complementing the provision of micro-credit, with the aim of financial capacity building among micro-credit customers (teaching people how to manage income flows in such a way that they can gradually capitalise their activities);
- validation and exchange of good practice in capacity building for microfinance institutions, including the development of benchmarking and accreditation services in order to provide a means to track and guide progress;
- research on issues associated with the transition from welfare to entrepreneurship with a view to supporting the development of products and methods suited to the specific needs of micro-credit customers.

Other ways of supporting micro-enterprises are the options for creation of new SMEs under the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) as well as the

establishment of business networks between them in rural areas. Training support and upgrading of the skills are also eligible ways of enhancing the business development of these business units. Provision of basic services under the EU rural development policy, including ICT, further facilitates their operations and adaptability to the economic situation and to the competitive markets in which they operate.

These initiatives at European level will complement policies on micro-credit at national level taking into account that there is a need for an approach that combines delivery of loans and mentoring.

6.8. ANNEX 8: Comments on financial institutions delivering micro-credit

Banks

As regards banks, the new Capital Requirements Directive[35] (implemented on 1 January 2007), gives banks the option of using different methods to calculate their capital requirements, ranging from simple allocation into different categories of loan, to the use of sophisticated quantitative modelling techniques. The new capital rules are more risk-sensitive, in that they differentiate between types of loan based on the risk of the underlying borrower.

- For direct bank loans to micro-enterprises or individuals, either standard retail bank's weighting or internal rating and loss assessments apply.

Under the standard approach, the weighting of assets applicable to a ratio of 8% equity is 75%, thus yielding an effective ratio of 6%. As noted above, this is a reduction from the 8%, which was applied under the old scheme (100% x 8%).

Under the internal rating approach, used by larger, more sophisticated banks , as far as the bank has not sufficient track records to demonstrate the actual repayment rates, micro-credit may be considered as relatively riskier and on the whole less attractive, given its higher distribution costs, than other types of loans.

For encouraging banks to use an internal approach tailored to microfinance, it may be relevant to build common data bases collecting information at EU-level on default and losses related to micro finance (individuals, enterprises), as well as common rating tools consistent with the best practices in the sector. This may demonstrate the actual micro-finance cost of risk and encourage incomers to enter this market.

- For credit lines provided to MFIs, specific ratings may be relevant. This approach would also be facilitated by establishment of a common data base and a common rating tool mentioned above, consistent with standard criteria, making it possible to measure the results of non-bank MFIs from the point of view of risk.

In both cases the required contribution of equity capital could be limited by loan guarantees and, as portfolios develop or are combined, by securitization.

Credit unions

- Credit unions are mutual financial cooperatives, one of the core principles of which is that funds deposited by members are utilised to provide loans to members. The members of a credit union are linked by a "common bond" of membership (geography, employer, vocational, common interest, etc) which creates a strong community link for the cooperative.

Credit unions provide micro- and social finance services to their members. They play a major role in providing micro-credit in many EU regions. However, in some EU Member States in which credit unions operate, they face limitations as regards savings mobilisation from their members and provision of small loans to legal persons such as small businesses.

---

[35] Directives 2006/48/EC and 2006/49/EC.

It may be possible for micro-enterprises (or the individuals running them) to fall within a particular common bond, but a general permission to lend to any micro-enterprise cannot exist as there would then be no difference between a credit union and a bank. It is the common bond (i.e., a restricted client base on both sides of the balance sheet) that is the main argument for credit unions to be exempt from EU banking regulation and supervision.

Non-bank institutions

- **As regards non-bank institutions**, in several European countries these are not authorised to lend or can only lend their capital. The principal step would thus be to authorise them to borrow from banks in order to play the role of intermediary vis-à-vis a clientele which the banks cannot reach directly. It might also be useful to authorise them to finance their activities with withdraw able share capital exempt from bank regulation, as is the case in the United Kingdom for Community Development Finance Institutions, or as it is the case with wage savings in France for institutions recognized as "solidarity enterprises." It must be underlined however that if non-bank institutions would finance their activities via retail savings, then they are taking deposits and would fall within the definition of "credit institution", and be regulated / supervised accordingly.

All MFIs

- **Finally, as regards all MFIs**, taking micro-credit into account by creating a specific category for retail credit for banks and non-bank institutions, would allow to develop statistics and appropriate rules for micro-credit. Attention should also be paid to lifting within definite limits the interest rate caps on credit to enterprises, as this would contribute to help these operators to better cover their operating costs and envisage sustainability;

Similarly, access to records of borrower performance should be considered as a factor of development of micro-credit, as helps reducing risks, and hence, costs.

6.9. ANNEX 9: A possible scheme for the Micro-fund

The objective of the European initiative for the development of micro-credit is the promotion of micro-credit throughout the EU. One of the measures foreseen in the initiative concerns the setting up of a fund ("Fund") providing seed capital and technical assistance to selected non-banking Micro-finance Institutions (MFIs), helping them to become self-sustainable and creating models for the whole sector. It is proposed that the Fund, would be managed by EIF.

The Fund's legal structure will be chosen having regard to various aspects, including taxation. More in particular the Fund's legal form should permit:

(a) to raise capital in the form of equity, donations, issuance of bonds (including bonds with different repayment priorities), debt financing etc;

(b) to invest directly in MFIs by means of senior and subordinated/junior debt, equity investments, contributions to risk funds and reserves, start- up grants etc;

(c) to invest in operations providing indirect funding to MFIs (both debt and equity), including the participation in structured operations originated by MFIs such as securitisation transactions.

In addition, the Fund is expected attract a variety of investors/donors which may have different investment preferences e.g. in terms of risk profile of the investments, geographic areas of operation of the MFIs, or actions/type of investments to be carried out and entities to be financed. This aspect may be solved by the possibility offered by the Luxembourgish law of setting up "umbrella funds", i.e. to create several separate compartments under a single legal entity.

The Luxembourgish legal framework offers a wide range of legal forms for this type of funds, either as incorporated companies (SICAV, SICAF, SICAR, Fonds d'investissment specialisés) or non-incorporated companies (Fonds de placement).

The Fund's investor base could include:

(a) Donors/sponsors;

(b) Shareholders and Investors (banks-Eurofi, EIB, EC, private persons, foundations, etc);

(c) Investors/donors/sponsors with specific objectives

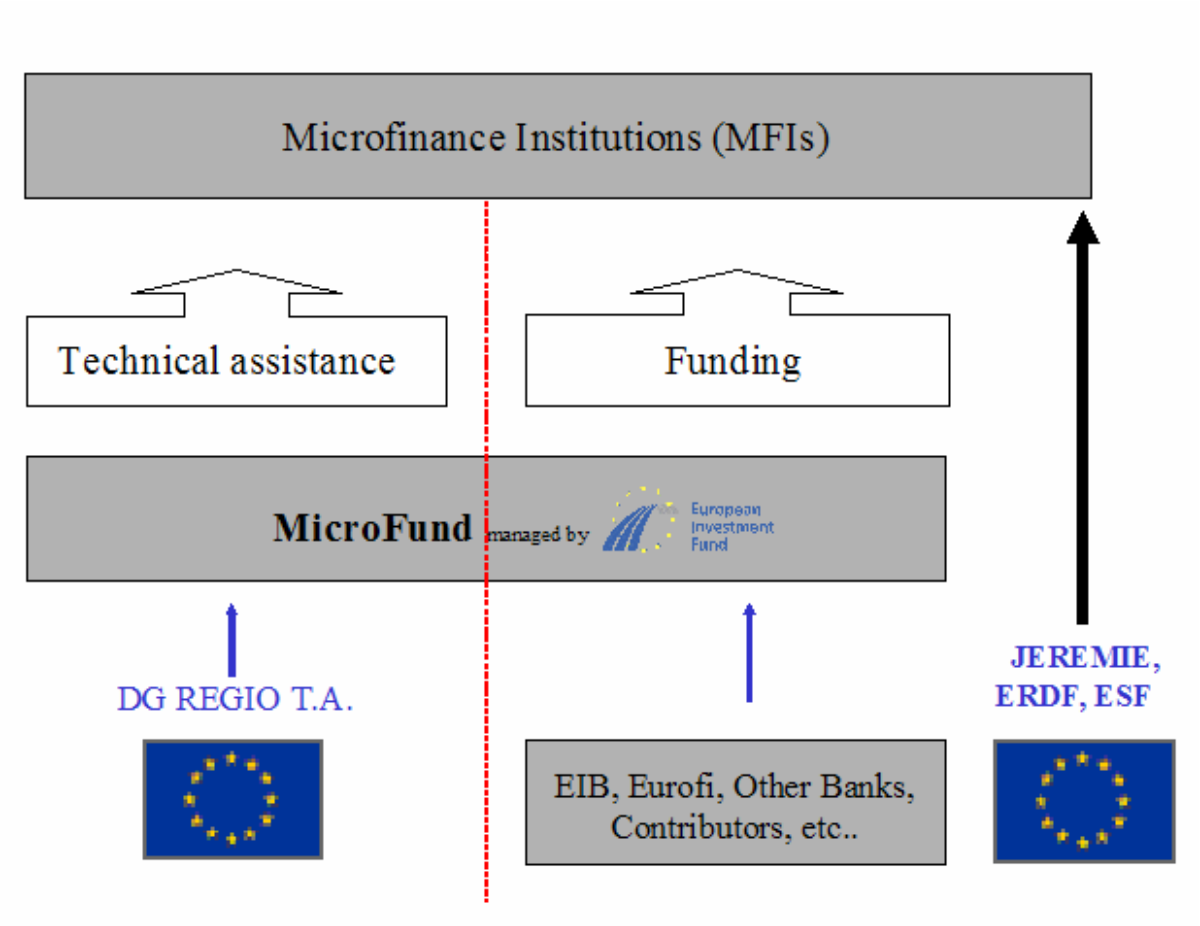
Microfinance Institutions (MFIs)
Technical assistance
Funding
MicroFund
managed by
European Investment Fund
DG REGIO T.A.
JEREMIE, ERDF, ESF
EIB, Eurofi, Other Banks, Contributors, etc..

6.10. ANNEX 10: A multidimensional Evaluation Scoreboard

Evaluation could be conducted at different levels. Member States could conduct an annual evaluation of the progress of micro-credit for the Spring European Council, to be included in the Commission's Spring report. In order to achieve this, the European initiative for Micro-credit should be incorporated into the National Lisbon Reform Plans. Under the open method of coordination,[36] progress in meeting individualised, national targets relating to micro-credit could be evaluated by applying a scoring system based on the different factors of progress noted above. An example of such a scoring system is given below.

For micro-credit supported by the European regional programmes, progress could also be monitored in the network or in Regions for Economic Change. This activity would take the form of twinning between regions participating in the JEREMIE programme, promoting mutual exchanges on best practice. While currently geared to technological innovation, the Network of Regions for Economic Change could perfectly well open itself to social and financial innovation.

Evaluation could also include activities by banks and investment funds. Their micro-credit activities could be explicitly included in the rating agencies' criteria for socially responsible investment.

Finally, a code of conduct would enable micro-credit institutions financed by JEREMIE to be monitored and evaluated on the basis of international social and financial performance indicators. They could also be subject to more precise rating by specialised agencies. Financing of MFIs from European funds would be linked to their results, and would inevitably have an impact on their private financing as well.

The following graph shows six countries' scores as given in a micro-credit study carried out for the Directorate-General for Employment and Social Affairs in 2004[37].

The two networks (MFC and EMN) are currently developing software (eScorecard) that should make it possible to produce annual national and European reports with a view to monitoring the national environments in which micro-credit is developing. Support for such an initiative would facilitate evaluation.

---

[36] The OCM is based on the common definition of objectives and measuring tools, comparison of performance among States and exchange of best practice (benchmarking).

[37] Policy measures to promote the use of micro-credit for social inclusion by FACET BV, Evers Jung, New Economics Foundation, supported by MFC and EMN.

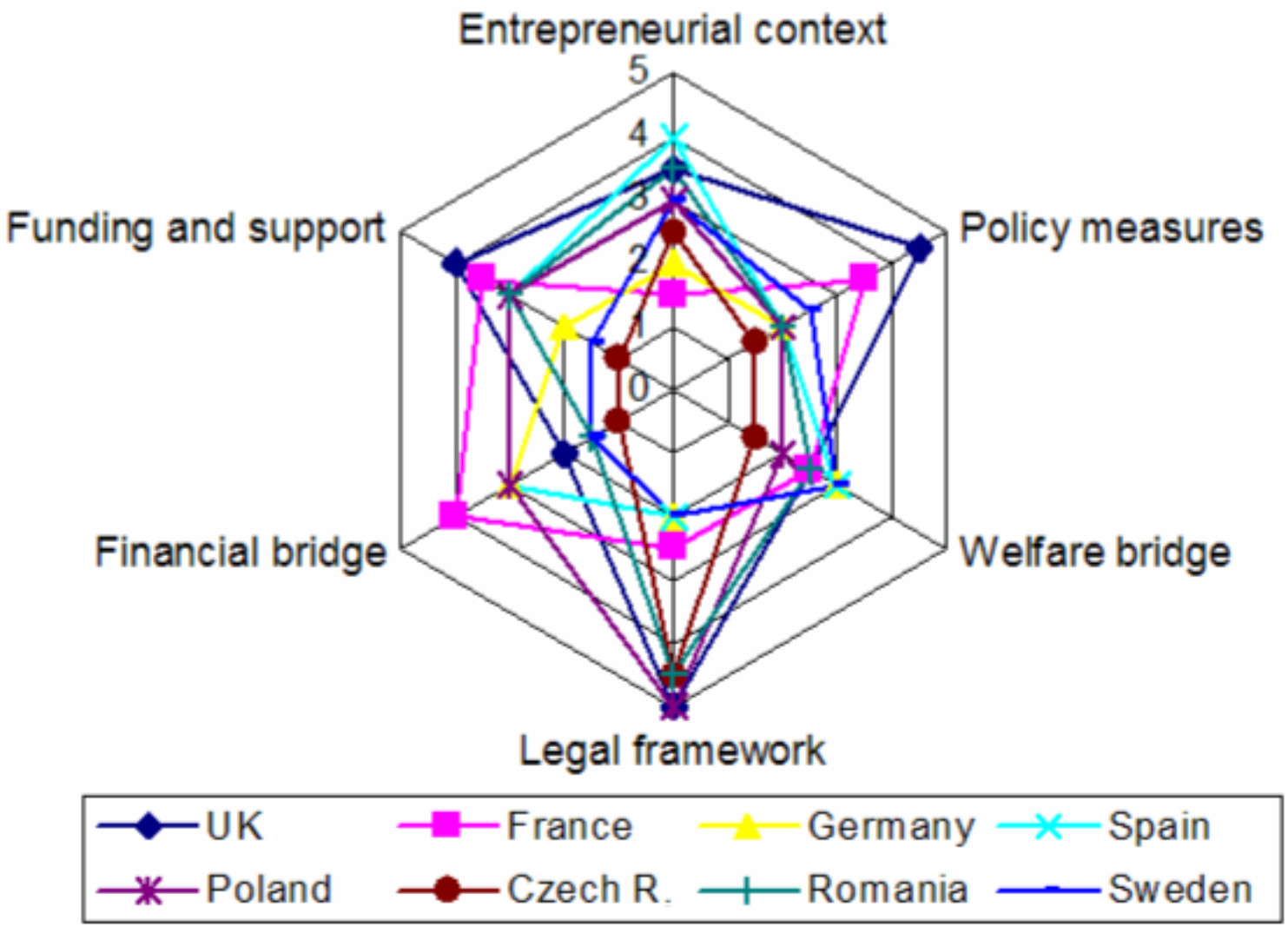
Entrepreneurial context
5
4
3
2
1
0
Policy measures
Welfare bridge
Legal framework
Financial bridge
Funding and support
UK
France
Germany
Spain
Poland
Czech R.
Romania
Sweden